

Lokal forebyggings- og beredskapsplan Olsvik menighetsråd

Grenseoverskridende adferd: lokal forebyggings- og beredskapsplan.

Den norske kirke har fått hjemmel til å kreve politiattest/barneomsorgsattest (heretter: politiattest) ved ansettelse eller engasjement av personer som skal arbeide med mindreårige. Olsvik menighetsråd har tidligere vedtatt at slik attest kan innhentes (MR-sak 013/12). Det er allerede gjort et arbeid på dette området: I 2011 leverte en arbeidsgruppe fra KA, Kirkerådet og bispedømmerådene rapporten: «Forslag til retningslinjer for bruk av politiattest (barneomsorgsattest) i Den norske kirke. Bergen kirkelig fellesråd har i 2008 vedtatt «Lokal beredskapsplan ved mistanke eller anklage mot arbeidstaker om seksuelle overgrep». Begge disse rapportene tar for seg ansettelser, men er tydelige på at menighetsrådet er det ansvarlige organ i saker som angår frivillige medarbeidere.

Vi må erkjenne at grenseoverskridende adferd kan skje i alle menigheter og at menigheten må ivareta sine frivillige, også på dette området.

Vi vil skape trygge rammer for barn, unge og voksne i Olsvik menighet.

Dette vil vi oppnå gjennom følgende tiltak:

- Innføre en forpliktende forebyggingsplan som skal forhindre grenseoverskridende adferd og overgrep.
- Innarbeide en ordning der frivillige ledere i barne- og ungdomsarbeidet leverer politiattest til administrasjonsleder.
- Lage ordninger for beredskap som trer i kraft dersom noen opplever at de blir krenket.
- Opprette beredskapsteam med ansvar for å følge opp berørte parter.

Definisjoner og begrepsavklaringer:

De juridiske definisjonene av ulike seksuelle overgrep finnes i straffelovens kapittel 19 om seksualforbrytelser. Seksualforbrytelsene graderes etter alvorlighetsgrad: Seksuelt krenkende eller annen uanstendig adferd forekommer i handling eller ord og skjer enten overfor eller i nærvær av en annen person. Seksuell handling forekommer i fysisk kontakt med et annet menneske. Seksuell omgang er den groveste formen for seksuelle overgrep. Begrepet omfatter samleie, men også andre seksuelle handlinger.

Straffeloven slår fast at alle personer under 18 år defineres som barn etter norsk lovgivning. I Norge er den seksuelle lavalderen 16 år. All seksuell adferd, seksuell handling og seksuell omgang overfor barn under 16 år er i utgangspunktet straffbart, uten hensyn til om barnet samtykket eller selv tok initiativet. Dersom barnet er under 14 år, er straffene enda strengere. Skulle råde tvil om et forhold er straffbart skal faglig råd søkes.

Det kan forekomme oppførsel med seksuelle undertoner som er uakseptabel, selv om den ikke omfattes av straffeloven. BKF skriver i sin rapport at «Vurderingen av hva som anses som akseptabelt, skal være noe annerledes og mer restriktiv på en kirkelig arbeidsplass enn på ulike andre arbeidsplasser». Vi mener det er naturlig at samme standard skal gjelde for frivillige.

Spørsmål om politiattest:

Når det gjelder politiattest for frivillige har menighetsrådet vedtatt at dette skal innføres. Vi må nå vedta lokale administrative ordninger. Det er mange positive gevinster av en slik praksis. Erfaring fra andre er at det skaper trygghet, og at frivillige selv stiller seg positive. Selv om en politiattest kun viser straffbare forhold kan det forhindre at personer med skjulte motiver oppsøker menigheten. Slik sett er det en del av forebyggingsarbeidet, og med en sterk signaleffekt.

Følgende kategorier frivillige bør avkreves politiattest:

- Medarbeidere over 15 år som regelmessig (3 ganger pr semester eller mer) ivaretar oppgaver innenfor trosopplæring eller annet barne- og ungdomsarbeid (inkl. hovedledere, medhjelpere, gruppeledere, unge ledere og praktiske tilretteleggere mv.)
- Medarbeidere over 15 år på tidsavgrensede tiltak som inneholder overnatting eller som strekker seg over 3 eller flere (evt. mer enn 3) sammenhengende dager.
- Tidspunkt for innføring kan være når et beredskapsteam er satt i funksjon.

Behov for et lokalt beredskapsteam:

AU anbefaler at det skal opprettes et lokalt beredskapsteam som består av: menighetsrådsleder, sokneprest og administrasjonsleder.

Beredskapsteamet skal iverksettes ved uønskede hendelser. Teamet rapporterer direkte til menighetsrådet.

PLAN FOR FOREBYGGING:

TILTAK (HVA)	HANDLING (HVORDAN)	ANSVAR (HVEM)
Leverer politiattest	Alle som skal jobbe med barn/unge og kommer inn under retningslinjene må levere attest til administrasjonsleder	Den nye ansatte/ frivillige
Rutine for håndtering av politiattest	Olsvik menighet lager en rutine for å dokumentere at attest er fremvist	Administrasjonsleder
Ledertrening for ungdom for å skape bevissthet om egen seksualitet, holdninger og gode omgangsformer	Ledere for ungdom skal gjennomgå kurs som styrker lederne i egen rolle, og har fokus på regler rundt grenseoverskridende atferd	Kateket I
Tydelig informasjon i invitasjoner til tiltak blant barn og unge og annet materiell	Informasjon om menighetens retningslinjer om grenseoverskridende atferd og verdier	Kateket I
Arrangementer, weekender og leirer	På arrangementer og leirer skal det til en hver tid være vakter av begge kjønn og i tråd med avtale om arbeidstid og bemanning på leir og sikkerhets og beredskapsplan for arrangementer og reiser/leir	Leirledere.
Trygge rammer rundt sjelesorgsamtaler		Prest
Tydelig informasjon utad	Tydeliggjøre tema på menighetens nettside og annet informasjonsmateriell	Informasjonsansvarlige
Opplæring i håndtering/møte med media	Være forberedt/vite hvordan man håndterer spørsmål fra media dersom en hendelse inntreffer	Sokneprest og administrasjonsleder

BEREDSKAPSPLAN FOR OLSVIK MENIGHET:

HVEM	HVA	NÅR
Hovedleder for arrangement der hendelse inntreffer	Kontakte <u>ansatt</u> for råd og veiledning, ivareta den utsatte,	Umiddelbart etter beskjed om overgrep/hendelse
<u>Ansatt</u> som har fått beskjed om hendelse	Kontakte beredskapsteam og iverksette aksjoner	Umiddelbart etter å ha fått kjennskap til hendelse
Beredskapsteam	Møte med hovedleder og ansatt Gi råd og veiledning til den utsatte Ta kontakt med familie og andre instanser Ta kontakt med politi ved straffbare forhold	<div data-bbox="1050 571 1476 896" style="border: 1px solid yellow; padding: 5px;"> Ved grenseoverskridende adferd som ikke er under straffeloven: beredskapsteam har oppfølgende samtale med utøver om oppførsel og god praksis og vurderer om utøver kan fortsette som leder </div> <div data-bbox="1050 907 1476 1048" style="border: 1px solid red; padding: 5px; margin-top: 10px;"> Ved straffbare forhold: utøver må forlate tiltak etter samtale med beredskapsteam </div>
Sokneprest eller stedfortreder	Håndtere media	Dersom media tar kontakt.
BKF/Prost	Når saken gjelder ansatt som har begått grenseoverskridende adferd	Umiddelbart.
Leirsjef på leir	Kontakte ansatt som setter leirsjef i kontakt med beredskapsteam pr telefon	Ved akutt hendelse på leir

Vedlegg: Rutiner for innhenting og håndtering av politiattest.

Skal du ha politiattest for verv i frivillige organisasjoner, skal du bruke søknadsskjema tilpasset dette. Etter at skjemaet er utfylt, må den leveres til kontaktpersonen i organisasjonen, som bekrefter søknaden, søker legitimasjon og sender den til politiet. Hvis du er under 18 år, må foresatte skrive under sammen med den som søker om attesten.

Politiet sender attesten til den aktuelle personen i posten. Når attesten er mottatt må vedkommende fremvise attesten for administrasjonsleder

Håndtering av politiattest uten anmerkning

Attesten skal bare fremvises og aldri arkiveres. Dersom det ikke er mulig med personlig fremvisning kan attesten sendes i posten, men bare etter en særskilt avtale. Etter at administrasjonsleder har sett attesten, skal den makuleres. Bekreftelse på fremvist politiattest signeres og arkiveres.

Håndtering av politiattest med anmerkning

En attest med anmerkninger betyr at den aktuelle personen har en dom eller for tiden er tiltalt/siktet for seksualforbrytelser. Vedkommende skal derfor ikke settes til oppgaver i organisasjonen som innebærer et tillits- eller ansvarsforhold overfor mindreårige eller mennesker med utviklingshemming.

En attest med anmerkninger skal fremvises for administrasjonsleder. Attesten skal bare fremvises, og skal aldri arkiveres i menighetens arkiv. Informasjonen som finnes på politiattesten behandles konfidensielt. Ved slike tilfeller gjelder egne rutiner vedr. ansettelsesforhold.

Regler for arkiv

Skjema for fremvist politiattest skrives på en ferdig mal og legges inn med merknad «unntatt offentlighet»), med den frivillige som mottaker.

Vedlegg. GODE RÅD FOR HÅNDBEREGNING AV HENDELSE (utarbeidet av BKF):

<p>Den utsatte</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gi god faglig hjelp og oppfølging og avklare hvem som er ansvarlig for oppfølging • Gi hjelp til den utsatte som føler skam og skyld • Ikke kreve tilgivelse • Gi hjelp til å forstå at overgriper har misbrukt tillit/stilling • Sørg for at den utsatte blir sett og inkludert
<p>Den utsattes familie og venner</p> <ul style="list-style-type: none"> • Inkludere og gi omsorg i en vanskelig tid
<p>Menigheten</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bidra til at menigheten får et riktig bilde av saken • Gi nøktern faktaopplysning for å unngå ryktespredning • Være klar over at det kan bli splittelse og lojalitetskonflikter i menigheten og legge til rette for rutiner for å følge dette opp, hvem som har ansvaret • Være tydelige overfor menigheten i forhold til plassering av skyld
<p>Staben</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ikke forhåndsdomme i forhold til en rettssak • Være tydelig om hva som er misbruk av stilling og tillit • Legge til rette for at den som har vært utsatt for mistanke kan komme tilbake til arbeidsfellesskapet på en god måte
<p>Varsleren</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ta vare på den som har varslet om eventuelt overgrep eller mistanke om grenseoverskridende atferd • Legge til rette for at varsleren kommer tilbake til arbeidsfellesskapet på en god måte
<p>Overgriperen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Være saklig i kommunikasjonen • Arbeidsgiver skal ikke ha ansvar for oppfølging av overgriper, men sørge for at andre følger opp • Ansvarliggjøre • Dersom den utsatte og overgriper ikke kan være i samme fellesskap, må overgriperen vike
<p>Overgriperens familie</p> <ul style="list-style-type: none"> • Overgriperens familie må få kjenne at de ikke er skyldige og «straffes» sammen med overgriperen
<p>Media</p> <ul style="list-style-type: none"> • Være varsom i forhold til media og alltid vise til den som skal uttale seg i henhold til beredskapsplanen
<p>Håndtering av en eventuell personalsak</p> <ul style="list-style-type: none"> • Det er arbeidsgiver som har ansvar for en eventuell personalsak og må følge de juridiske og arbeidsrettslige lover og regler i slike saker. De må derfor også styre informasjonen utad. De to arbeidsgiverlinjene bør samarbeide om felles informasjon der hvor saken berører begge linjene. • Beredskapsteamet har ansvar for videre oppfølging av de frivillige medarbeiderne

(Red.anm: Denne planen, samt teamet som anbefales av AU på side 2, ble vedtatt i sak 24/18.)